

BẢN TIN NGÀY NGHIÊN CỨU BIỂN ĐÔNG

(Cập nhật 12/10/2020)

Tình hình nổi bật

Theo Inquirer ngày 1/10, cựu Thẩm phán Antonio Carpio (Philippines) đã chứng minh những luận điểm Trung Quốc viện dẫn để tuyên truyền cho “đường chín đoạn” là sai trái: Tuyên bố Cairo ngày 27/11/1943, Tuyên bố Potsdam ngày 26/7/1945, Hội nghị Hòa bình San Francisco năm 1951 đều không đề cập đến việc trao Hoàng Sa và Trường Sa cho Trung Quốc

Ngày 7/10, tại Hội nghị trực tuyến Quan chức Cao cấp ASEAN các nước bày tỏ hài lòng về hợp tác trong ASEAN từ đầu năm đến nay, nhất trí phát triển cấp tiểu vùng trong xây dựng cộng đồng ASEAN. Về Biển Đông, Hội nghị nhấn mạnh tầm quan trọng của việc duy trì và thúc đẩy hòa bình, an ninh, ổn định, an toàn và tự do hàng hải trên biển và trên không ở Biển Đông. Các nước cam kết thực thi đầy đủ và hiệu quả Tuyên bố về ứng xử của các bên ở Biển Đông (DOC), phối hợp cùng Trung Quốc sớm hoàn tất đàm phán một Bộ quy tắc ứng xử ở Biển Đông (COC) thực chất và hiệu quả, phù hợp với luật pháp quốc tế, bao gồm UNCLOS 1982.

Tại Lễ kỷ niệm 25 năm thiết lập quan hệ Việt - Mỹ ở Hà Nội ngày 7/10, Phó Thủ tướng Vũ Đức Đam nói rằng: “Việt Nam luôn kiên trì đường lối đối ngoại độc lập, tự chủ, đa dạng hóa, đa phương hóa” và “coi Mỹ là đối tác quan trọng hàng đầu trong tổng thể chính sách đối ngoại của mình”, việc bình thường hóa quan hệ ngoại giao giữa Việt Nam và Mỹ “là một quyết định quan trọng của Lãnh đạo cấp cao hai nước, khép lại một thời kỳ khó khăn và mở ra giai đoạn mới đầy hứa hẹn”. ĐS Mỹ tại Việt Nam ông Kritenbrink bày tỏ sự lạc quan vào tương lai quan hệ hai nước, "quan hệ đối tác của chúng ta sẽ tiếp tục lớn mạnh trong 25 năm nữa và xa hơn thế".

Bộ Tư lệnh Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương của Mỹ ngày 8/10 cho biết trên đường đến Biển Đông, các thủy thủ tàu khu trục mang tên lửa dẫn đường John S. McCain đã tiến hành diễn tập tấn công quy mô nhỏ.

Theo trang tin The Economic Times ngày 9/10, thỏa thuận hậu cần quân sự Ấn - Anh sẽ cho phép phương tiện quân sự hai bên tiếp cận căn cứ, đường băng cho hoạt động tiếp liệu, hậu cần và bảo dưỡng. Thỏa thuận này giúp Ấn Độ vươn tầm hoạt động xa hơn ở khu vực Ấn Độ-Thái Bình Dương, tiếp cận những cơ sở hải quân Đại Tây

Dương. Cho đến nay, Ấn Độ đã ký kết 6 hiệp định tương tự với các quốc gia khu vực Ấn Độ-Thái Bình Dương gồm: Mỹ, Pháp, Singapore, Hàn Quốc, Úc và Nhật Bản và hiện đang đàm phán với Nga.

Ngày 9/10, Đặc phái viên Tổng thống, Bộ trưởng điều phối biển Indonesia Luhut Binsar Pandjaitan đã hội đàm với Ngoại trưởng Trung Quốc Vương Nghị. Ngoại trưởng Trung Quốc khẳng định hai nước cần kiên trì trong việc bảo vệ công bằng chính nghĩa, bảo vệ chủ nghĩa đa phương và dân chủ trong quan hệ quốc tế, bảo vệ quyền lợi chung của các nền kinh tế mới nổi. Phía Indonesia mong muốn cùng Trung Quốc tăng cường hợp tác trên lĩnh vực y tế và vắc-xin phòng dịch, hy vọng hai bên sớm ký kết quy hoạch hợp tác giữa Sáng kiến “Vành đai và Con đường” của Trung Quốc với chiến lược “Trục biển toàn cầu” của Indonesia, đồng thời nhấn mạnh sự ủng hộ chủ nghĩa đa phương của cả hai bên.

Cơ quan thực thi pháp luật biển của Malaysia (MMEA) ngày 9/10 bắt giữ 6 tàu cá và 60 ngư dân Trung Quốc ở phía đông Johor vì không có giấy phép hoạt động trong vùng biển của Malaysia

Ngày 09/10, Phái đoàn thường trực của Philippines tại Liên hợp quốc đã gửi Công hàm số 0929-2020 thể hiện quan điểm đối với Công hàm số HA 30/20 ngày 27/8/2020 của Malaysia khẳng định: (i) Các yêu sách của Philippines liên quan đến Nhóm đảo Kalayaan phù hợp với UNCLOS và phán quyết Biển Đông 2016; (ii) Sẽ tham vấn với Chính phủ Malaysia về đề trình thêm lục địa mở rộng trong tương lai và hoan nghênh cơ hội đàm phán phân định với Malaysia nếu có chồng lấn; (iii) Bác bỏ yêu sách chủ quyền của Malaysia liên quan đến khu vực Bắc Borneo, yêu cầu Ủy ban không xem xét việc đề trình của Malaysia, trừ khi và cho đến khi các bên giải quyết thỏa đáng tranh chấp.

Theo Inquirer ngày 10/10 tại Vân Nam, Trung Quốc, Ngoại trưởng Trung Quốc Vương Nghị đã hội đàm với Ngoại trưởng Philippines Teodoro Locsin Jr trước khi lên đường viếng thăm 5 nước ASEAN. Ngoại trưởng Vương Nghị cho biết, Trung Quốc sẽ: (i) Ủng hộ và hỗ trợ tối đa Philippines chống dịch Covid-19, (ii) Thúc đẩy phục hồi sản xuất và tái khởi động các dự án hợp tác lớn giữa hai bên, mong muốn cùng thúc đẩy kết nối sâu rộng Sáng kiến “Vành đai và Con đường” của Trung Quốc với Sáng

kiến “Xây, xây, xây” của Philippines, (iii) Đẩy nhanh tiến trình tham vấn Bộ quy tắc ứng xử ở Biển Đông (COC); (iv) Đảm bảo có thể ký kết Hiệp định Đối tác Kinh tế Toàn diện Khu vực (RCEP) trong năm nay. Ngoại trưởng Philippines Locsin khẳng định mong muốn cùng Trung Quốc triển khai hợp tác trong lĩnh vực phát triển vắc-xin ngừa Covid-19, hy vọng các bên sẽ cùng nỗ lực bảo vệ hòa bình và ổn định tại Biển Đông. Hai bên nhất trí thiết lập làn nhanh đi lại cho nhân viên hai nước.

Tờ Japan Times ngày 10/10 cho biết Trung Quốc đã điều động tàu và máy bay đến để theo dõi tàu khu trục mang lên lửa dẫn đường John S. McCain của Mỹ, khi tàu này tiến hành hoạt động tự do hàng hải (FONOP) gần Hoàng Sa. Quân Giải phóng Trung Quốc (PLA) cáo buộc tàu chiến Mỹ xâm phạm “lãnh hải ở Tây Sa của Trung Quốc”. Người phát ngôn Bộ Tư lệnh Chiến khu Nam Bộ của PLA, Đại tá Zhang Nandong, cho biết Bắc Kinh yêu cầu Mỹ chấm dứt các hành động “bá quyền hàng hải và khiêu khích quân sự trắng trợn”.

Ngày 12/10, Campuchia-Trung Quốc tổ chức ký kết FTA tại Phnompenh sau 2 tháng bị trì hoãn, dưới sự chứng kiến của Thủ tướng Campuchia Hun Sen và Ngoại trưởng Trung Quốc Vương Nghị tại Phnompenh. Hai bên đã ký thêm 3 văn kiện quan trọng khác gồm: (1) Thoả thuận Trung Quốc tài trợ không hoàn lại cho Campuchia 140 triệu USD, (2) Trao đổi thông tin nghiên cứu khả thi cho Dự án phát triển bệnh viện đa khoa Tỉnh Preah Sihanouk và (3) Dự án phát triển hệ thống nước thải thành phố.

Góc nhìn quốc tế

+Châu Âu-Mỹ:

Tại phiên cuối của Hội thảo Biển Đông lần thứ 10 ngày 9/10 do CSIS (Mỹ) tổ chức, các diễn giả tập trung vào các nội dung: (i) Đánh giá lại tầm quan trọng của Biển Đông với Mỹ; (ii) Đánh giá chính sách Biển Đông của chính quyền Trump và thách thức cho chính quyền sắp tới trong xử lý vấn đề Biển Đông. Theo Bonnie Glasser: Dù ai đắc cử trong bầu cử Mỹ tháng 11, Biển Đông vẫn sẽ đóng vai trò quan trọng đối với lợi ích của Mỹ trong khu vực. Chính sách Biển Đông của Mỹ sẽ tác động đến quyết định của các nước trong khu vực là chọn cân bằng với Bắc Kinh, hợp tác với các cường quốc khác như hay phù thịnh với Bắc Kinh. Theo Elbridge Colby, chính quyền Trump đã đưa ra những tín hiệu mạnh mẽ hơn, mạo hiểm hơn, chứng minh tính dài hạn của chính sách của Mỹ trong khu vực; chính quyền Mỹ tiếp theo chỉ cần tiếp nối và củng cố chính sách Biển Đông và hướng đi của Mỹ hiện nay.

+Các nước khác:

Ngày 9/10, trong cuốn “The Invention of China” Bill Hayton (Chatham House) cho biết: Tầm nhìn của Trung Quốc về trật tự thế giới là một trật tự trong đó các quốc gia tự đứng vững và thực hiện vai trò theo cách của họ trong một hệ thống quốc tế với tư cách cá nhân. Đây là một tầm nhìn mà ở đó các nước lớn quan trọng hơn các nước nhỏ hoặc trung bình, hoàn toàn phù hợp với ý tưởng của Trung Quốc về một hệ thống phân cấp khu vực, hoặc thậm chí toàn cầu - mà trong đó Bắc Kinh đứng đầu. Đó là một hệ thống phân cấp mở cho tất cả các nước, miễn là mỗi nước biết vị trí của mình.

Biên tập: Nguyễn Phương Hoài

@Viện Biển Đông - Học viện Ngoại giao

"Bản tin ngày Nghiên cứu Biển Đông" được soạn thảo từ các tài liệu công khai nhằm tổng hợp thông tin tin giúp bạn đọc. Các thông tin trong Bản tin không phản ánh quan điểm của Viện Biển Đông. Ban biên tập không chịu trách nhiệm đối với sự thay đổi về nội dung của tin gốc cũng như đường dẫn kèm theo đến các tin gốc.

Mọi ý kiến góp ý xin gửi về Viện Biển Đông - Học viện Ngoại giao, 69 Chùa Láng, Đống Đa, Hà Nội; email: scsi@dav.edu.vn.